

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Asia: VN/4063/2021

Lausunto avioliittoon pakottamisen rangaistavuutta koskevasta arviomuistiosta

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry (jäljempänä ”Tuomariliitto”) esittää lausuntonaan hallituksen esitysluonnoksesta seuraavaa:

Yleistä

Arviomuistiosta on kuvattu pakkoavioliittoja ilmiönä ja tarkasteltu avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden nykytilaa. Muistiosta on käyty kattavasti läpi asiaan liittyvät kansainväliset velvoitteet ja kansainvälistä vertailua. Muistiosta on myös analysoitu voimassa olevia rikoslain säännöksiä ja lainsäädännön esitöitä avioliittoon pakottamisen kannalta sekä arvioitu vaihtoehtoisia tapoja säätää avioliittoon pakottamisen rangaistavuudesta. Muistiosta on Tuomariliiton näkemyksen mukaan tunnistettu hyvin sääntelyyn liittyviä ongelmakohtia.

Avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden sääntely

Arviomuistion selvityksen perusteella avioliittoon pakottamisen rangaistussääntelyn osalta vaihtoehdot ovat seuraavat:

- (1) Katsotaan, että voimassa olevat rikoslain säännökset ovat riittävän kattavat eikä niitä ole tarpeen muuttaa tai täsmentää.
- (2) Rikoslain ihmiskauppaa koskevaa säännöstä (RL 25:3) täsmennetään siten, että säännökseen lisätään teon tarkoituksiksi avioliittoon pakottaminen.
- (3 a) Avioliittoon pakottaminen säädetään erikseen rangaistavaksi rikoslain pakottamista koskevassa säännöksessä (RL 25:8) erillisessä momentissaan.
- (3 b) Avioliittoon pakottaminen säädetään yleisen syytteen alaiseksi rikokseksi (RL 25:9).
- 4) Avioliittoon pakottamisesta säädetään erillinen rangaistussäännös rikoslakiin.

Tuomariliitto pitää selvänä, että nykyistä sääntelyä on ainakin täsmennettävä, koska ihmiskauppasääntelyyn liittyy tulkinnanvaraisuuksia, joihin on myös kiinnitetty huomiota Helsingin käräjäoikeuden ja Syyttäjälaitoksen antamissa lausunnoissa. Nykyisellään on vaarana, että kaikki avioliittoon pakottamista koskevat tilanteet eivät tule rangaistaviksi voimassa olevien ihmiskauppaa ja pakottamista koskevien säännösten nojalla.

Tuomariliitto ensisijaisesti kannattaa sitä, että rikoslain ihmiskauppaa koskevaa säännöstä

(RL 25:3) täsmennetään siten, että säännökseen lisätään teon tarkoituksiksi avioliittoon pakottaminen. Toissijaisesti Tuomariliitto on vaihtoehdossa 4 todetun erillissäätelyn kannalla.

Lausunnon valmistelu

Lausunnon on valmistellut hovioikeudenneuvos Sanna Mantila ja kärjätuomari Tuuli Vänskä. Lausuntoasiaa on käsitelty Tuomariliiton oikeuspoliittisessa valiokunnassa ja hallituksessa sähköpostitse tammikuussa 2022.

Helsingissä 14.1.2022

Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry

Sanna Mantila
puheenjohtaja

Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry toimii tuomioistuinlaitoksen kehittämiseksi sekä sen merkityksen ja tuomarin riippumattoman aseman säilyttämiseksi yhteiskunnassa. Tuomarikunnanyhteisenä järjestönä Tuomariliitto valvoo ja edistää jäsentensä ammatillisia ja muita yhteisiä pyrkimyksiä.